

INHOUD

Proloog 11

We zijn in Wolf Town 21

ROGER ERIC DANIELS III 33

We worden geboren 55

DEMOND COOK 75

We raken gewond 94

CHARLES JOSEPH MARTIN 117

We kijken toe 141

RONALD WAYNE LIZANA 176

We worden wijzer 194

JOSHUA ADAM DEDEAUX 227

We zijn hier 250

Dankwoord 267

PROLOOG

Wanneer mijn moeder in het weekend met ons van de kust van Mississippi naar New Orleans reed voor een bezoek aan mijn vader, zei ze: 'Deuren op slot.' Na de laatste keer dat mijn ouders uit elkaar waren gegaan voordat ze gingen scheiden was mijn vader naar New Orleans verhuisd, terwijl wij in DeLisle, Mississippi bleven wonen. Mijn vaders eerste huis in de Crescent City was een bescheiden tweekamerwoning, vanbuiten geel geschilderd, met tralies voor de ramen. Het huis lag in Shrewsbury, een kleine Zwarte wijk die zich onder en ten noorden van de verhoogde snelweg uitstrekte. Het erf grensde aan een omheind industrieterrein in het noorden en aan het geruis en gebonk van de auto's op het viaduct in het zuiden. Ik was de oudste van vier kinderen, dus ik was degene die opdracht moest geven aan mijn enige broer, Joshua, mijn twee zusjes, Nerissa en Charine, en mijn neefje Aldon, die jaren bij ons heeft gewoond, om met mijn vaders extra beddengoed en de kussens van de bank een bed op de vloer van de woonkamer te fabriceren, zodat er genoeg ruimte was voor ons allemaal. Mijn ouders, die het probeerden bij te leggen en daar niet in zouden slagen, sliepen in de enige slaapkamer. Joshua beweerde stellig dat er een geest door het huis waarde, en 's avonds lagen we in de woonkamer zonder televisie op onze rug te kijken hoe

de getraliede schaduwen over de muren slopen, wachtend tot er iets veranderde, tot er iets bewoog wat er niet hoorde te zijn.

‘D’r is hier iemand doodgegaan,’ zei Josh.

‘Hoe weet je dat?’ vroeg ik.

‘Dat zei papa,’ zei hij.

‘Je wil ons gewoon bang maken,’ zei ik. Wat ik niet zei:
Dat is je gelukt.

Ik zat toen in de brugklas, begin jaren negentig, op een witte episcopale privéschool in Mississippi. Ik was een plattelandsmeisje, en de mensen in mijn klas waren net zo provinciaals als ik. Ze noemden New Orleans de ‘moordhoofdstad’. Ze vertelden horrorverhalen over witte mensen die werden doodgeschoten terwijl ze hun boodschappen uit de auto laadden. Inwijdingen bij bendes, zeiden ze. Wat tijdens dit soort gesprekken onuitgesproken bleef – en gezien de racistische neigingen van aardig wat klasgenoten verbaast het me dat het onuitgesproken bleef – was dat deze gangsters, extreem gewelddadig en zonder enig burgerlijk fatsoen, Zwart waren. Als ze het over Zwarte mensen hadden, wierpen mijn medeleerlingen vaak een snelle blik op mij. Ik was een beursleerling en zat alleen maar op deze school omdat mijn moeder werkster was bij een paar rijke gezinnen aan de kust van Mississippi die het schoolgeld betaalden. Vanaf de brugklas tot aan mijn eindexamen was ik vrijwel het enige Zwarte meisje op school. Wanneer mijn klasgenoten het over Zwarte mensen of New Orleans hadden en niet naar mij probeerden te kijken maar dat onvermijdelijk toch deden, staaarde ik terug terwijl ik dacht aan de jonge mannen uit New Orleans die ik kende, de halfbroers van mijn vader.

Van mijn vaders halfbroers was oom Bookie onze favoriet. Hij en zijn broers hadden hun hele leven in de wijken

gewoond die mijn klasgenoten de meeste angst inboezemden. Oom Bookie leek het meest op de grootvader die ik amper had gekend, die op zijn vijftigste was overleden aan een beroerte. Hij had een borstkas als een fust, en als hij glimlachte gingen zijn ogen dicht. Op hete dagen wandelde oom Bookie met ons door Shrewsbury richting de snelweg in de lucht, naar een krakkemikkig *shotgun*-huis, kastanjebruin in mijn herinnering, dat op de hoek stond. De mevrouw die in het huis woonde verkocht waterijsjes aan de achterdeur. Het was vloeibare suiker, en ze smolten te snel in de hitte. Op de weg ernaartoe maakte hij grapjes, trommelde nog meer kinderen op, liep voor ons uit over het smeltende asfalt als een rattenvanger uit de *hood*. Zodra het ijs in onze kartonnen bekertjes siroop geworden was en Joshua en ik het suikerwater van onze handen en armen hadden gelikt, speelde oom Bookie met ons op straat: *kickball*, *football* en basketbal. Hij lachte als de *football* tegen onze mond knalde en we een zere, dikke lip kregen, zijn ogen samengeknepen tot smalle kiertjes. Af en toe nam hij ons en onze vader en zijn pitbull mee naar het parkje onder de snelweg. Daar liet mijn vader zijn hond met andere honden vechten. De andere mannen die stonden te kijken of die hun honden verleidden tot bloedvergieten glansden donker van het zweet in de hitte, net als hun dieren. Mijn broer en ik bleven altijd dicht bij onze oom staan. We grepen zijn onderarmen, klampten ons vast en krompen ineen terwijl de auto's boven ons voorbijdenderden en de dieren elkaar te lijf gingen. Naderhand stonden de honden bloedend en grijnzend uit te hijgen, en dan lieten mijn broer en ik mijn oom langzaam los, blij dat we die duistere wereld achter ons konden laten, weg van de dreiging van een hond die naar de omstanders uitviel.

‘Papa heeft jou nooit geen verhaal verteld over iemand die hier is doodgegaan,’ zei ik.

‘Wel waar,’ hield Joshua vol.

‘Je verzint ’t gewoon,’ zei Aldon.

Toen ik op de middelbare school zat viel de mythe van New Orleans voor mij niet te verenigen met de werkelijkheid, maar ik wist dat er iets van waarheid in school. Mijn ouders zaten voor in de auto tijdens die bezoeken aan het begin van de jaren negentig, toen ze nog wel getrouwd maar uit elkaar waren, toen ze nog steeds de ongedwongen verstandhouding hadden die een lang huwelijk met zich meebrengt, en ze praatten over schietpartijen, over afranselingen, over moord. Ze gaven het geweld van New Orleans vele namen. Als we naar mijn vader gingen zagen we daar nooit iets van. We luisterden naar het rammelende hek van harmonicagaas op het industrieterrein naast mijn vaders huis terwijl de nacht zich eindeloos uitstrekke, en naar mijn broer die griezelverhalen vertelde.

Toch wisten we dat er ook een ander New Orleans bestond. Dat zagen we wanneer we met z’n allen in mijn moeders auto kropen en langs de woningbouwflats van rode baksteen reden die verspreid over New Orleans stonden; gebouwen met drie verdiepingen en verzakkende ijzeren balkonnetjes, met aan weerszijden van elk gebouw grote oude bomen als schildwachten, vrouwen die gebaarden en op hun hoofd krabden, kleine donkere kinderen die boos of blij aan het spelen waren, of zaten te pruilen op kapotte voetpaden. Ik bekeek de jonge mannen door het autoraam. Mannen in afzakkende broeken die naar elkaar toe gebogen stonden te smoezelen en buurtwinkeltjes in doken waar ze BROODJES OESTER EN GARNAAL verkochten. Ik vroeg me af waar de mannen over praatten. Ik vroeg me af wie ze waren. Ik vroeg me af hoe hun leven was. Ik vroeg

me af of ze moordenaars waren. 's Avonds, op de vloer van mijn vaders woonkamer, vroeg ik het Joshua nog een keer.

'Wat zei papa dat d'r gebeurd is?'

'Dat d'r iemand is doodgeschoten,' zei Joshua.

'Wie dan?'

'Een man,' zei hij tegen het plafond. Charine kroop dicht tegen me aan.

'Stil nou,' zei Nerissa. Aldon zuchtte.

Toen we weer teruggingen naar DeLisle en mijn vader alleen lieten, zoals elke zondag, was ik verdrietig. We waren allemaal verdrietig, denk ik, zelfs mijn moeder, die probeerde hun huwelijk te redden ondanks de afstand en de jarenlange ontrouw. Ze had zelfs nog overwogen om naar New Orleans te verhuizen, een stad die ze haatte. Ik miste mijn vader. Ik wilde niet op maandagochtend terug naar school in Mississippi en door de glazen deuren naar de grote klaslokalen met tl-licht lopen, naar de oude schoolbanken, naar mijn klasgenoten die op de rugleuningen zaten, gekleed in polo's en kaki korte broeken, hun benen gespreid, hun eyeliner blauw. Ik wilde niet aangekeken worden als ze iets over Zwarte mensen zeiden, wilde mijn blik niet hoeven afwenden zodat ze niet zagen dat ik hen observeerde, met hun privilege dat ze droegen als een kledingstuk. De weg naar huis voerde door New Orleans-Oost, door de Bayou Sauvage, over het kabbelende grijs van Lake Pontchartrain, langs de billboards en winkelcentra van Slidell Mississippi in. We namen de I-10 langs de muur van dennenbomen van het Stennis Space Center, door Bay St. Louis, via Diamondhead naar DeLisle. Daar aangekomen verlieten we doorgaans de lange, met kuilen bezaaide snelweg en reden we langs de Du Pont-fabriek, net als Stennis afgeschermd door een muur van dennenbomen, langs het spoor, langs de veldjes met de kleine hou-

ten huizen en zanderige tuinen, waar bomen schaduw op de veranda's wierpen. Hier stonden paarden stil in het veld, kauwend op gras, zoekend naar koelte. Geiten knaagden aan hekpalen.

DeLisle en Pass Christian, de twee plaatsen waar mijn hele familie vandaan komt, zijn geen New Orleans. Pass Christian ligt ingeklemd tussen de baai van St. Louis en het kunstmatige strand van de Golf van Mexico naast Long Beach, terwijl DeLisle tegen de achterkant van diezelfde baai aan schurkt en landinwaarts steeds verder uitwaaiert en uitdunt. In beide plaatsen is het bijna de hele ondraaglijk hete zomer stil op straat, en ook bijna de hele winter, wanneer de temperatuur rond het vriespunt schommelt. In DeLisle kan het 's zomers op zondagen nog wel eens druk zijn in het park omdat jongeren er komen basketballen en muziek draaien in hun auto's. In het voorjaar komen de ouderen bij elkaar bij het honkbalveld, wanneer Zwarte teams uit heel het Zuiden competitie spelen. Met Halloween gaan kinderen nog steeds lopend of achter in een pick-uptruck van deur tot deur om snoep op te halen. Met Allerheiligen komen mensen samen bij de graven van familieleden, gewapend met nylon en canvas klapstoeltjes om op neer te strijken nadat ze de gedenkstenen en zand-rige graven hebben schoongemaakt, potchrysanthen hebben neergezet en gezamenlijk hebben gegeten. Ze praten tot laat in de avond, stoken vuurtjes, verjagen de laatste najaarsknutten. Dit is geen moordhoofdstad.

De meeste Zwarte gezinnen in DeLisle, ook dat van ons, wonen daar al zolang ze zich kunnen herinneren in huizen die ze veelal zelf hebben gebouwd. Deze huizen, kleine *shotguns* of *A-frames*, verschenen in golven: de eerste werden in de jaren dertig door onze overgrootouders gebouwd, de tweede in de jaren vijftig door onze grootouders, en de

derde in de jaren zeventig en tachtig door onze ouders, die aannemers inhuurden. Deze eenvoudige huizen, waaronder dat van ons, hadden drie of vier kamers, een oprit van grind en aarde en konijnenhokken en wijnranken in de achtertuin. Arme, maar trotse arbeidersgezinnen. In DeLisle is er nergens sociale woningbouw, en de paar *projects* die Pass Christian voor orkaan Katrina telde bestonden uit twee-onder-een-kapwoningen van rode baksteen en een paar kavels met eengezinswoningen, bewoond door een handjevol Zwarte en Vietnamese mensen. Nu, zeven jaar na Katrina, bouwen projectontwikkelaars op de plek van die sociale woningen huizen met drie of vier kamers op palen van vier tot zes meter hoog, waar in rap tempo mensen komen wonen die nog steeds ontheemd zijn door de storm, of jongvolwassenen uit Pass Christian en DeLisle die in hun geboorteplaats willen wonen. Dat was jarenlang onmogelijk doordat orkaan Katrina het merendeel van de huizen in Pass Christian met de grond gelijk had gemaakt en weinig had overgelaten van de huizen rond de bayou in DeLisle. Om die – concrete – reden is het moeilijker geweest om als volwassene terug te keren naar DeLisle. En dan zijn er nog abstracte redenen.

Zoals Joshua zei toen we als kind op geesten jaagden:
D'r is hier iemand doodgegaan.

Tussen 2000 en 2004 hebben hier vijf jonge Zwarte mannen met wie ik ben opgegroeid de dood gevonden, allemaal op gewelddadige wijze en schijnbaar zonder enig verband. De eerste was mijn broer, Joshua, in oktober 2000. De tweede, Ronald, in december 2002. De derde, C.J., in januari 2004. De vierde, Demond, in februari 2004. En de laatste was Roger in juni 2004. Het is een wrede lijst, doordat hij zo abrupt en meedogenloos is. Het is een lijst die mensen monddood maakt. Die mij lange tijd mond-

dood heeft gemaakt. Zeggen dat dit niet eenvoudig is, zou een understatement zijn. Dit verhaal vertellen is veruit het moeilijkste wat ik ooit heb gedaan. Maar mijn geesten waren ooit mensen, en dat mag ik niet vergeten. Ik mag dat niet vergeten wanneer ik door DeLisle loop, waar de straten na Katrina nog kaler lijken. Waar de straten na al deze doden nog leger lijken, en ik in plaats van mijn broer of mijn vrienden die in het park muziek draaien in hun auto alleen nog het geluid hoor van de gekwelde papegaai van een van mijn neven, een papegaai die zo hard krijst dat het door heel de buurt te horen is, een gekrijs als van een gewond kind, vanuit een kooi die zo klein is dat de kam op de kop van de papegaai nét niet het dak van de kooi raakt en zijn staart over de bodem strijkt. Soms, als die papegaai schreeuwt, al zijn woede en verdriet eruit gooit, verwonder ik me weleens over de stilte in onze buurt. Ik vraag me af waarom stilte het geluid is van onze verdrongen woede, ons opgekropte verdriet. Ik kom tot de conclusie dat dat niet klopt, dat ik dit verhaal een stem moet geven.

D'r zit hier een geest, ik zweer 't, zei Joshua.

Aangezien dit net zo goed mijn verhaal is als het verhaal van die omgekomen jonge mannen, en aangezien dit net zo goed het verhaal is van mijn familie als dat van mijn gemeenschap, laat het zich niet zo makkelijk vertellen. Daarvoor moet ik bij de geschiedenis van DeLisle en die van mijn gemeenschap beginnen. En dan moet ik bij elk van die verloren levens stilstaan door ze terug in de tijd te volgen, van de dood van Rog tot de dood van Demond tot de dood van C.J. tot de dood van Ronald tot de dood van mijn broer. Tegelijkertijd moet ik dit verhaal vanaf het begin vertellen, dus tussen de hoofdstukken waarin mijn vrienden en mijn broer een paar schamele pagina's lang weer tot leven komen en praten en ademen zal ik over mijn

familie en mijn jeugd schrijven. Door me te verdiepen in onze levens en die van de mensen in mijn gemeenschap hoop ik te bereiken dat als ik bij de kern kom, als mijn voorwaartse tocht vanuit het verleden en mijn achterwaartse tocht vanuit het heden in het midden samenkomen bij de dood van mijn broer, ik iets beter zal begrijpen waarom deze epidemie heeft plaatsgevonden en hoe het kan dat het verleden van racisme, economische ongelijkheid en gebrek aan publieke en persoonlijke verantwoordelijkheid hier is gaan etteren en verzuren en circuleren. Hopelijk zal ik dan begrijpen waarom mijn broer dood is terwijl ik in leven ben, en waarom ik ben opgezadeld met dit ellendige kloteverhaal.